

Arta amatorilor

Arta românească, parte constitutivă a spiritualității poporului nostru, se manifestă plener în toate planurile, cu o forță și vigoare rar întâlnite. Caracterizată prin deosebită fantezie, prin optimism puternic, printr-un dinamism rar întâlnit, ea păstrează tradiții milenare, pe care le continuă și le dezvoltă și astăzi, în plin proces de industrializare și urbanizare. Străvechile balade găsesc și în zilele noastre rapsozi care să le transmită generațiilor ce vor urma. Dansurile, cîntecele însoțesc și munca și evenimentele cruciale în viața omului, vechile cutume reamintesc serbări și ritualuri nescrise altădată de cronicari, iar arta populară înfățișează în formă și culoare profundzimi rafinate traduse în ceramică, lemn, piatră sau veșmînt. Acest miracol românesc se adaugă unor trăsături morale de mare frumusețe, împletindu-se și completîndu-se în mod armonios.

Dar dacă o meșteșugărie culturală ca cea pe care o reprezintă folclorul se transmite generațiilor în mod spontan, fără efort aparent, prin acumulări cantitative care au dus, de-a lungul generațiilor, la mari transformări calitative, arta cultă a pătruns, datorită unor condiții vitrege, foarte tirziu în masele largi. Abia la începuturile secolului trecut se consemnează primele spectacole în limba română, datorate tot amatorilor. În fond, la un procent de aproape 50% de analfabeți, cît număra țara noastră înainte de eliberare, ce posibilități de afirmare putea avea o trupă de teatru diletantă, nu rar, o orchestră? Dacă au existat înjghebări teatrale izolate ale unor grupuri de intelectuali, marea masă a muncitorilor și țăranilor nu a putut să-și manifeste talentul în acest domeniu artistic.

Mici istorioare moralizatoare dramatizate mai erau prezentate de elevii cîte unei școli sau, mai rar, chiar de unele formații artistice ale oamenilor simpli. Aceste forme de teatru au devenit arme de luptă împotriva asuprii naționale și sociale, au devenit prilej de

afirmare a revendicărilor politice, prilej de afirmare a unor nobile idealuri. Întreaga mișcare de formare a conștiinței proletare, începînd cu primele cercuri muncitorești — pînă la eroica activitate a comuniștilor în ilegalitate — asociază arta în slujba rostirii marilor adevăruri umane, a perspectivelor pe care le oferă viața lipsită de exploatare.

Descătușată după istoricul act al însurătoriei antifasciste armate din august 1944, setea de cultură a oamenilor muncii de la orașe și sate cuprinde sute de mii de talente, avînd un caracter cu adevărat de masă. În acești treizeci de ani de viață liberă s-au clădit mii de așezăminte de cultură, cămine culturale, case de cultură orășanești și sindicale, cluburi, ateneuri populare. În contextul vieții cultural artistice din Republica Socialistă România, mișcarea artistică de amatori cunoaște o amplă dezvoltare a funcției sale sociale, de valorificare a creației populare, de promovare a talentelor, de educare prin artă a tuturor cetățenilor țării. Mișcarea artistică de amatori a cîștigat un rol tot mai activ în ansamblul vieții cultural-artistice a țării, bucurîndu-se de condițiile create de puterea populară prin asigurarea unei largi rețele de așezăminte ce însumează 7 800 de cămine în mediul rural, peste 200 de case de cultură și numeroase cluburi în uzine și întreprinderi.

În cadrul acestor așezăminte de cultură, printr-o strînsă colaborare a tuturor factorilor educaționali, își desfășoară azi activitatea peste 2 500 de coruri mixte, peste 4 500 de colective de teatru și de teatru de păpuși, la care se adaugă cele 15 teatre populare (ce reprezintă forme superioare de activitate în teatru amatorilor), 2 000 de orchestre populare, de cameră, de muzică ușoară, simfonice, semisimfonice), 300 de fanfare, 350 de ansambluri folclorice, 3 500 de echipe de dansuri populare sau moderne, 800 de colective artistice literar-muzicale, precum și un număr

impresionant de cercuiri și cenaculii literare, de artă plastică și populară, artă fotografică, cinecluburi, cuprinzând sute de mii de creatori de la orașe și sate.

Tineri și adulți, bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, care lucrează în întreprinderi, în uzine, fabrici, pe șantiere, sau în agricultură, evoluează, cu un neobosit entuziasm, în spectacole muzicale, teatrale sau folclorice, pictează, sculptează sau creează în arta populară, realizează filme de toate genurile sau fotografii artistice inspirate din procesul de transformare a vieții noastre socialiste, redau chipul omului nou, înfățișează minunatul peisaj al țării. Cei tineri preiau experiența celor mai vîrstnici și îmbogățesc astfel tradiția artistică. Așa se explică lărga diversitate a fenomenului mișcării artistice de amatori în România celui de al treilea deceniu, împletirea armonioasă între creația artistică populară și cea cultă, talentele din popor afirmîndu-se astăzi plenar atît în domeniul folclorului, cît și în cel al artei culte.

Toate aceste manifestări, fără de care peisajul spiritual al țării noastre nu poate fi conceput, atrag un public tot mai numeros și divers. În fond scena amatorilor este cea mai mare, iar publicul ei este cel mai larg.

O serie de acțiuni stimulative are ca rezultat permanentizarea activității de spectacole, concerte și expoziții ale amatorilor; printre acestea se numără întrecerile locale, județene sau interjudețene pe diverse genuri de artă, ca și concursurile republicane. În cîntec marilor evenimente pe care poporul român le sărbătorește în acest an, se desfășoară o largă întrecere în care sînt antrenati toți artiștii amatori, întreaga noastră mișcare artistică de masă. Este o impresionantă desfășurare de forțe, în care amatorii, într-un singur glas, cîntă imn de slavă țării, partidului.

Ecoul bogăției și frumuseții artei amatorilor din țara noastră a străbătut întreaga lume. Tot mai dese sînt schimburile noastre culturale cu formații străine, invitarea unor echipe românești la diverse concursuri și festivaluri. În fiecare an, zeci de formații artistice de amatori participă la manifestări artistice internaționale. Ansamblurile folclorice din țara noastră au străbătut întreaga lume, corurile, formațiile teatrale, muzicale sau de teatru de păpuși au obținut o serie de distincții importante, premii, trofee, medalii. Impresionante colecții de artă populară, de artă plastică au fost prezentate în expoziții internaționale, pe toate meridianele. Zeci de filme realizate de cineasți amatori participă la diversele competiții internaționale ale acestui gen de artă. S-au dezvoltat și se dezvoltă tot mai mult schimburile reciproce între formațiile artistice de amatori din țara noastră și din celelalte țări socialiste.

Bineînțeles că acest număr de manifestări de toate genurile trebuie să aibă la dispoziție un repertoriu corespunzător, cuprinzînd lucrări cu un bogat conținut de idei, capabil să influențeze formarea ideologic-educativă a spectatorilor. Prin centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, cu sprijinul uniunilor de creație și a asociațiilor oamenilor de artă se tipăresc și se difuzează gratuit, în întreaga țară, numeroase creații literar artistice ale scriitorilor și compozitorilor, inspirate din viața și munca entuziastă a poporului nostru. Aceste materiale de repertoriu au o tematică majoră, o valoare artistică remarcabilă, fiind capabile să contribuie prin mesajul pe care-l transmit la dezvoltarea multilaterală a personalității omului contemporan, la însuflețirea maselor în procesul muncii, la educarea etică, estetică și socialistă a tuturor spectatorilor. Anual, se tipăresc peste 20 de piese pentru teatrul școlar și de păpuși, peste o sută de cîntece de masă despre partid și patrie, cîntece evocatoare, aniversative, revoluționare, muncitorești, dedicate eroismului oamenilor muncii din uzine, combinate, șantiere și de pe ogoare.

Pe lângă tipărirea acestor lucrări de repertoriu obținute de la autori consacrați, s-a inițiat, în întreaga țară, o amplă acțiune pentru stimularea creației de piese de teatru destinate amatorilor, texte literare și de brigadă, de cîntece de masă, care să reprezinte contribuția unor autori locali amatori — muncitori, țărani, ziarști, învățători, intelectuali, tineri și vîrstnici — la crearea unor lucrări inspirate din viața colectivităților în mijlocul cărora trăiesc și muncesc și care pot angaja un dialog viu, activ între scena amatorilor și publicul spectator din localitățile respective.

Se tipăresc o serie de materiale teoretice și practice pentru uzul artiștilor amatori și a instructorilor acestora. În școlile populare de artă, mii de cursanți, tineri și vîrstnici, își modelează și își educă talentul. Acestea au ca scop creșterea nivelului artistic al amatorilor, perfecționarea mijloacelor de expresie, creșterea forței de afirmare a artei amatorilor.

Beneficiind de sprijinul cald, de îndrumarea atentă a partidului și a statului nostru, mișcarea artistică de amatori din Republica Socialistă România va cunoaște și în viitor o continuă dezvoltare și înflorire. Ea își va spori tot mai mult contribuția la educarea maselor, împletind armonios procesul de educare a spectatorilor cu acela de autoeducare a artiștilor amatori.

Dragostea fierbinte pentru țară, pentru toate realizările obținute în cei treizeci de ani, iată principalul și permanentul stimulent al artei amatoare.

Mihai Crișan